

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

B.A. (Part –I) (Semester – II) (CBCS/NEP) Examination

Subject – STD

QUESTION BANK

प्रश्न १. खालील दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा.

- १) शून्याचा शोध कोणत्या संस्कृतीची देणगी आहे ?
i) चिनी ii) भारतीय iii) ग्रीक iv) रोमन
- २) सौरशक्ती कोणत्या प्रकारची साधनसंपत्ती आहे?
i) पारंपारिक ii) मर्यादित iii) अमर्यादित iv) अपुर्णनिर्माणकरी
- ३) विजेच्या दिव्याचा शोध कोणी लावला?
i) स्वामिनाथन ii) एडिसन iii) डॉ. होमी भाभा iv) मार्कोनी
- ४) विज्ञान हा शब्द कोणत्या भाषेतून आला आहे?
i) ग्रीक ii) लाटिन iii) फ्रेंच iv) जापनीज
- ५) वाऱ्यापासून निर्माण होणाऱ्या ऊर्जेस काय म्हणतात.
i) पवन ii) जैव iii) जलविद्युत iv) सागरी
- ६) मेंदूचे कार्य व त्याबद्दलची माहिती कोणामुळे मिळू शकते.
i) इएजी ii) इसीजी iii) सीइजी iv) जीसीइ
- ७) व्यसन करणाऱ्याचे आयुर्मान सरासरी किती वर्षांनी कमी होते.
i) १० ते १५ ii) २० ते २५ iii) २५ ते ३० iv) ३० ते ३५
- ८) बुध्दीशिवाय भावनेची केलेली गुंतवणूक म्हणजे काय ?
i) विवेक ii) श्रद्धा iii) अंधश्रद्धा iv) विकास
- ९) नाईल नदीच्या खोऱ्यात कोणत्या संस्कृतीचा विकास झाला आहे.
i) भारतीय ii) चीनी iii) रोमन iv) इजिप्शियन
- १०) भारताचे मिसाईल मॅन कोण आहेत.
i) डॉ. कलाम ii) डॉ. भाभा iii) डॉ. स्वामिनाथन iv) डॉ. साराभाई
- ११) ज्या साधनसंपदेचा वापर एकदा केल्यानंतर ती कायमची नष्ट होते तिला
----- म्हणतात.

i) क्षय साधनसंपत्ती ii) अक्षय साधनसंपत्ती iii) भूमी संपदा iv) यापैकी नाही

१२) कोणत्या शक्ति साधनास काळा हिरा म्हणतात.

i) पेट्रोलियम ii) दगडी कोळसा iii) नैसर्गिक वायु iv) यापैकी नाही

१३) कोणता रक्तगट 'वैश्विक रक्तग्रहिता' म्हणून ओळखला जातो.

i) ए बी ii) ओ iii) ए iv) बी

१४) 'अप्सरा' ही अणुभट्टी कोठे आहे.

i) जैतापुर ii) कैगा iii) चेन्नई iv) ट्राम्बे

१५) जगातील कोणत्या देशास पवन चकक्याचा देश म्हणतात.

i) जपान ii) भारत iii) हॉलंड iv) ग्रेट ब्रिटन

१६) लोहखनिज ही ----- प्रकारची साधनसंपत्ती आहे.

i) अक्षय ii) पारंपारिक iii) अमर्यादित iv) यापैकी नाही

१७) खालील पैकी कोणते अधातू खनिजे आहे.

i) लोहखनिजे ii) मंगनीज iii) तांबे iv) गंधक

१८) भारतात जगातील ----- % ऊर्जेचा वापर होतो.

i) १.५ ii) २ iii) ५ iv) ८

१९) व्यसनाधीनता ही एक ----- समस्या आहे.

i) जागतिक ii) सामाजिक iii) आर्थिक iv) आरोग्यविषयक

२०) सूर्य हा ----- ऊर्जेचा प्रमुख स्रोत आहे.

i) सौर ऊर्जा ii) पवन ऊर्जा iii) जलविद्युत ऊर्जा iv) दगडी कोळसा

२१) ----- यांना हरित क्रांतिचे जनक म्हणतात.

i) डॉ. स्वामिनाथन ii) डॉ. कलाम iii) न्यूटन iv) डॉ. होमीभाभा

२२) वैज्ञानिक सत्य हे ----- असते.

i) वस्तुनिष्ठ ii) व्यक्तीनिष्ठ iii) धर्मनिष्ठ iv) यापैकी नाही

२३) "Wings of Life" हे आत्म चरित्र कोणी लिहिले.

i) डॉ. कलाम ii) डॉ. साराभाई iii) डॉ. स्वामीनाथन iv) यापैकी नाही

२४) डॉ. कलाम यांनी बनविलेल्या हावर क्राफ्ट चे नाव काय?

i) रोहिणी ii) जेट iii) नंदी iv) बोईंग

२५) ----- ही वैज्ञानिक अभ्यासक्रमातील पहिली पायरी आहे.

i) विश्लेषण ii) निरीक्षण iii) समस्या iv) अनुमान

२६) "सूर्य केंद्री" सिद्धांत कोणी मांडला

i) न्यूटन ii) कोपरनिकस iii) पास्कल iv) यापैकी नाही

- २७) कोणत्या विद्युत योजनेला "महाराष्ट्राची भाग्यलक्ष्मी" म्हणतात
i) कोयना ii) हिराकुड iii) पाथरी iv) मुचकुंद
- २८) सापेक्षवादाचा सिध्दात कोणी मांडला.
i) न्यूटन ii) रिटर iii) एडिसन iv) यापैकी नाही
- २९) मानवी शरीरासाठी आवश्यक ऊर्जेचे मोजमाप ----- परिमानात केले जाते.
i) किलो ii) ग्रॅम iii) फट iv) कॅलरी
- ३०) दि नॅशनल कमिटी ऑन सायन्स अँड टेक्नॉलजी ही ----- देशाची उच्चतम संस्था आहे
i) भारत ii) अमेरिका iii) यूरोप iv) जपान
- ३१) क्ष - किरणांचा शोधयाने लावला.
i) मेरी क्युरी ii) विल्हेम रॉन्टजैन iii) रुदरफोर्ड iv) निल्स बोहर
- ३२) स्टॉक-टिकर यंत्राचा शोध ने लावला.
i) एडिमन ii) जेम्स बॅट iii) हेनी फोर्ड iv) रुडॉल्फ डिझेल
- ३३) ज्या साधनसंपदेचा वापर एकदा केल्यानंतर ती कायमची नष्ट होते नाही तिला
----- म्हणतात.
i) क्षय साधनसंपत्ती ii) अक्षय साधनसंपत्ती iii) भूमी संपदा iv) यापैकी नाही
- ३४) कोणता रक्तगट 'वैश्विक रक्तदाता' म्हणून ओळखला जातो.
i) ए बी ii) ओ iii) ए iv) बी
- ३५) रोजी मानवाने चंद्रावर पहिले पाऊल टाकले.
i) २० जून, १९६७ ii) २० जुलै, १९६९ iii) २० जून, १९६९ iv) २० जुलै, १९९०
- ३६) 'टाटा इन्स्टिट्यूट' चे पहिले संचालक म्हणून यांची निवड करण्यात आली.
i) डॉ. होमी भाभा ii) जमशेटजी टाटा iii) डॉ. रामन iv) डॉ. राजा रामण्णा
- ३७) जगातील पहिला अणुस्फोट.....रोजी करण्यात आला.
i) १६ जुलै, १९४७ ii) १६ मार्च, १९४५ iii) १६ जुलै, १९४५ iv) १५ मार्च, १९४७
- ३८) हे पारंपरिक ऊर्जा-संपदेचे उदाहरण आहे.
i) कोळसा ii) अणू ऊर्जा iii) जैव ऊर्जा iv) पवन ऊर्जा
- ३९) हे अपारंपरिक ऊर्जा-संपदेचे उदाहरण आहे.
i) कोळसा ii) खनिज तेल iii) नैसर्गिक वायू iv) पवन ऊर्जा
- ४०) देवी रोगावरील लस ----- यांनी शोधली.
i) जेन्नर ii) साल्क iii) डार्विन iv) एडिसन

४१) वैज्ञानिक अभ्यासपद्धतीचा पाया ----- याने घातला.

i) फ्रान्सिस बेकन ii) फ्रान्सिस दिब्रिटों iii) राबर्ट कॉक iv) यापैकी नाही

४२) मतमोजणी यंत्राचा शोध ----- याने लावला.

i) लुई पाश्चर ii) एडिसन iii) न्यूटन iv) डॉ. कलाम

४३) वैश्विक रक्तदाता कोणता रक्तगट आहे.

i) एबी ii) ए iii) बी iv) ओ

४४) अति सूक्ष्म अणूच्या विभाजनातून निर्माण होणारी शक्ति ----- होय.

i) अणू ऊर्जा ii) सौर ऊर्जा iii) पवन ऊर्जा iv) सागरी ऊर्जा

४५) जगातील हरित क्रांतिचे जनक कोण आहेत.

i) डॉ. नार्मन बोरलॉग ii) डॉ. स्वामिनाथन iii) डॉ. अमर्त्य सेन iv) यापैकी नाही

४६) “क्ष” किरणाचा शोध ----- यांनी लावला.

i) डार्विन ii) डॉ. सिम्प्सन iii) जेन्नर iv) रौण्टजेन

४७) पहिल्या वाफेच्या इंजिनचा शोध कोणी लावला.

i) जेम्स वॉट ii) न्यूटन iii) पास्कल iv) एडिसन

४८) गोल्ड स्टिकर चा शोध कोणी लावला.

i) एडिसन ii) जेन्नर iii) साल्क iv) न्यूटन

४९) अंतरिक्ष किरण ----- या विषयावर कोणी कार्य केले.

i) डॉ. भाभा ii) डॉ. कलाम iii) डॉ. स्वामिनाथन iv) न्यूटन

५०) एड्स चा विषाणू हल्ला करतो.

i) तांबड्या पेशी ii) पांढऱ्या पेशी iii) मज्जासंस्था iv) यापैकी नाही

प्र. २. टीपा लिहा (६ पैकी ४)

१) विज्ञान व लोकभ्रम

२) सापेक्षतावाद

३) हरित क्रांती

४) एड्स संसर्गाची कारणे

५) भारताची ऊर्जा समस्या

६) जलविद्युत ऊर्जा

- ७) व्यसनाधीनतेची प्रकार
- ८) सौर उर्जा
- ९) दारूच्या व्यसनावरील उपाययोजना
- १०) कार्बन क्रेडिट
- ११) डॉ. ए.पी.जे अब्दुल कलाम
- १२) साधनसंपत्तीचे महत्व
- १३) एडिसन
- १४) रक्तगट व त्यांचे प्रकार
- १५) एड्स संसर्गाचे परिणाम
- १६) डॉ. होमी भाभा
- १७) पवनऊर्जा
- १८) विज्ञान आणि तंत्रज्ञान
- १९) ऊर्जा संपदेची तीन युगे
- २०) वैज्ञानिक अभ्यासपद्धतीतील टप्पे
- २१) वैद्यकशास्त्रातील विघातक बाजू
- २२) वैज्ञानिक विचारपद्धतीतील मूलभूत संकल्पना
- २३) डॉ. स्वामिनाथन
- २४) मानवी रक्तगट
- २५) स्वच्छ भारत अभियान
- २६) व्यसनाधीनतेची कारणे
- २७) अपारंपरिक ऊर्जा
- २८) कार्बन क्रेडिट
- २९) ऊर्जा साधनसंपत्तीचे वर्गीकरण
- ३०) तंबाखू सेवनाचे दुष्परिणाम

प्रश्न ३. दिर्घोत्तरी उत्तरे लिहा.

- १) डॉ. एम. एस. स्वामीनाथन यांचे कार्य सविस्तर स्पष्ट करा ?
- २) साधनसंपदा म्हणजे काय ? साधनसंपदाचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
- ३) विज्ञानामुळे लोकभ्रम कसे दूर केले जातात याची सोदाहरण चर्चा करा.

- ४) वैज्ञानिक अभ्यासपद्धतीचे प्रमुख टप्पे सांगून त्यांची चर्चा करा.
- ५) भारतातील अणुयुगाचा जनक म्हणून डॉ. भाभा यांनी बजावलेल्या कामगिरीची चर्चा करा.
- ६) एड्स म्हणजे काय ? त्याचा प्रसार कसा होतो ? एड्सपासून बचाव करण्याच्या उपाययोजना सांगा.
- ७) डॉ. अब्दुल कलाम यांच्या संशोधनाच्या क्षेत्रातील कामगिरीचे मूल्यमापन करा.
- ८) अपारंपरिक उर्जा म्हणजे काय ते सांगून पवन उर्जा सविस्तर स्पष्ट करा ?
- ९) आइन्स्टाईनचा सापेक्षतावादाचा सिद्धांत थोडक्यात विशद करा.
- १०) विज्ञान व तंत्रज्ञानाचा मानवाच्या आरोग्यावर होणारा परिणाम सविस्तर स्पष्ट करा.
- ११) ऊर्जा संपदेची तीन युगे सांगून भारतीय ऊर्जा समस्येची चर्चा करा.
- १२) व्यसन म्हणजे काय ? व्यसनाचे प्रकार ? त्याविषयी माहिती द्या ?
- १३) सौर ऊर्जेचे स्वरूप विशद करून तिच्यातील फायदे व अडथळे यांची चर्चा करा.
- १४) तंबाखू व धूम्रपानाचे व्यसन याविषयी शास्त्रीय टिपणी तयार करा.
- १५) वैद्यकीय उपकरणांवरील विज्ञान व तंत्रज्ञानाचा प्रभाव सविस्तर स्पष्ट करा.
- १६) विज्ञान व तंत्रज्ञान म्हणजे काय ते सांगून त्यातील फरक स्पष्ट करा
- १७) थॉमस एडिसनने कोणकोणते प्रमुख शोध लावले हे सांगून त्यांचे महत्व लिहा.
- १८) अपारंपरिक उर्जा म्हणजे काय ते सांगून सौर उर्जा सविस्तर स्पष्ट करा ?
- १९) आइझक न्यूटन यांचे कार्य सविस्तर स्पष्ट करा
- २०) विज्ञान व तंत्रज्ञान म्हणजे काय ते सांगून वैज्ञानिक अभ्यासपद्धतीतील मूलभूत संकल्पना स्पष्ट करा ?